

til at kunne — det er ikke sagt han vil det — disponere over det Fæstegods, der hører til Eiendommen, uden nogenformhelt højere Control, naar han blot opnaaer Minimum af den Priis, der, som jeg begyndte med at sige, er under hvad der ganske almindeligt erkjendes for at være Fæstegodssets virkelige Værdi! Jeg troer derfor, at, skal der komme noget ud af denne Lov, maa den ganske væsentlig forandres derved, at der indtræder en meget streng Control, og at der ingenlunde gives en almindelig Tilladelse til at afhænde, naar der blot opnaaes en Værdi, der svarer til, hvad Godset i de sidste 20 Aar har indbragt.

Dette staaer i Forbindelse med en anden Betragtning. Naar man vil sige, at det er nok, at det Fæstegods, der afhændes fra Fideicommissfer, offentlige Stiftelser og Embeder, afhændes saaledes, at der fremkommer en Renteindtægt, der svarer til hvad Fæstegodsset har givet i Indtægt i de sidste 20 Aar, saa opstiller man derved ligefrem et Princip, som dog de, der have havt Deel i at fremkalde dette Lovforslag, ingenlunde gaaer ud paa; de ville jo nemlig derved indirecte sige, at den i dette Dieblif ydede og fremkomne Indtægt af Fæstegodsset er det, hvortil Eieren har Ret; man vil staae det fast som den Indtægt, der virkelig repræsenterer Værdien. Nu er det min hele Tankegang imod at sige, at den stigende Værdi af alle Landeieendomme, altsaa ogsaa af Fæstegodsset, ganske nødvendigt skal komme Godseierne tilgode, og at Gods-eieren skal kunne i det Uendelige lade Indtægten af Fæstegodsset, hvis det vedbliver at være Fæstegods, stige, saa at der for Bondestanden kun bliver tilbage som Indtægt, hvad den hidtil har havt, medens Godseieren faaer en stedse tiltagende Indtægt. Dette er min Tankegang i højeste Grad imod; men ligesaa meget er det min Tankegang imod at sige, at, hvis Fæstegodsset vedligeholdes, skal Godseieren til evindelige Tider kun have den Indtægt, som han i de sidste 20 Aar har havt. Men er dette fjært fra min Tankegang, siger jeg, at det ikke er nok, at Godseieren for Fremtiden, hvis han beholder Fæstegodsset, faaer den samme Indtægt, som han har havt i de sidste 20 Aar af Fæstegodsset, saa maa jeg ogsaa holde paa,

at, naar Fæstegodsset skal afhændes, maa dette ske saaledes, at derved fremkommer en større Capital, en Tilvæxtcapital, hvorved han, naar han conserverer Capitalen og Renten, i Fremtiden kan have en Indtægt, som stiger Noget. Det er ogsaa den Maade, hvorpaa det er vistterligt, at alt Fæstegods i vore Dage afhændes, at nemlig enhver Fæstegaard, der sælges til Selveiendom, sælges saaledes, at Kjøbesummen giver en højere Rente, end de nuværende aarlige Afgifter og Renterne af Indfæstningen for samme tilsammen udgjøre. Derfor kan ogsaa Godset med Fordeel sælges til Selveiendom fra Fideicommissfer, fordi man ved den højere fremkomne Kjøbesum kan baade conservere den hidtil havde Indtægt og hense til en Deel af Capitalen til en Tilvæxtcapital, der repræsenterer den stigende Indtægt, som Fæstegodsset, hvis det var blevet beholdt som Fæstegods, i Fremtiden vilde kunne have skaffet Familien. Det er den eneste retfærdige Maade, hvorpaa jeg seer, man kan gaae frem. Da Lovforslaget som det nu er lægger i den nærværende Bestyrelses og især i den nærværende indtægthavende Embedsmands Hænder en aldeles enorm Berettigelse, kan det i mine Tanker aldrig blive til Lov, uden at det i visse Henseender undergaaer overmaade væsentlige Forandringer.

Krabbe: Jeg havde ikke troet, at den ærede Landskingsmand, som sidst havde Ordet, og som er den, der nærmest har givet Anledning til et Lovforslag, hvorved en offentlig Stiftelses Gods, nemlig Sorø Academies, er blevet solgt paa meget billige Vilkaar, skulde have havt saameget mod dette Lovforslag, og at han vil have foreffrevet en saa overordentlig streng Control. Jeg er overbevist om, at, naar der blev foreffrevet en saadan Control, vilde Lovens Diemed ikke opnaaes. Jeg kan være fuldkommen enig med ham i, at § 7 vistnok er mindre heldig, fordi de offentlige Stiftelser og det beneficerede Gods paa den Maade rimeligtvis vilde blive solgt alene til den Priis, som 20 Aars aarlige Indtægter af samme capitaliseret udgjøre. I § 2 forudsættes dette vel ikke som en Nødvendighed, og i de allerfleste Tilfælde vil vel heller ikke Fideicommissgods, Stamhuus eller Lehnsgods blive solgt saa